

Tekenen in de Tijd 85

7-13 maart 2021

De paus is op bezoek in Irak, dat zich met moeite herstelt van de oorlog. Erik Borgman was in 2017 in Irak en herkent veel in de beelden, met name de ontroerende combinatie van formalisme en informaliteit. De paus is zo echt de gast van de Irakezen en bidt met en voor hen om vrede.

Sinds vrijdag bezoekt paus Franciscus Irak, maandag vliegt hij weer terug naar Rome. Sinds het verjagen van de terreurorganisatie Islamitische Staat wilde de paus dit gebied al bezoeken. Vorige jaar had hij erheen zullen gaan, maar dat werd afgelast vanwege COVID-19, maar nu is hij er dus. Het was een pelgrimage naar oude Bijbelse plaatsen – de ruïnes van Ninive, de stad waar de profeet Jona preekte, maken deel uit van het huidige Mosul, en ook Ur, de geboorteplaats van Abraham die een vader is van het geloof van Joden, christenen en moslims, ligt in het gebied – maar de paus kwam vooral als vredeboodschapper.

De Chaldeeuwse-katholieke aartsbisschop van Kirkuk en Sulemaniya, de dominicaan Yousif Thomas Mirkis, heette de paus al voor zijn bezoek als zodanig welkom. Hij schreef in een open brief onder meer:

Welkom in onze harten nog voordat u een voet hebt gezet in het heilige land Irak waar de helft van de boeken van het Oude Testament is geschreven. (...)

Welkom, Franciscus, in dit deel van de geglobaliseerde wereld. Wij zijn door de globalisering gekoloniseerd en hebben uw woorden broodnodig. Zij herinneren ons aan een andere globalisering, van het vaderschap van de Goddelijke Barmhartigheid, die Jezus bracht en die werd gepraktiseerd door Franciscus van Assisi. Een globalisering van verdraagzaamheid, liefde voor de armen, mededogen, vreugde, dienstbaarheid, gerechtigheid op grond van eerbied voor religieuze verschillen, versterking van de relaties tussen de godsdiensten en een uitgesproken afwijzing van iedere vorm van nationalistische, sektarische en religieuze geslotenheid van denken die ons ongeluk in deze samenlevingen veroorzaakte en iedereen kwaad heeft gedaan.

Een Nederlandse vertaling van deze brief is [hier](#) te vinden:.

In Mosul, een stad die door IS vrijwel met de grond gelijk is gemaakt en langzaam weer wordt opgebouwd, vond op Hosh al-Bieaa, een plein waaraan de ruïnes van vier door IS vernielde kerken liggen, misschien wel de meest indrukwekkende gebeurtenis van dit pausbezoek plaats. Aan het einde ervan werd direct een monument ervoor onthuld, 'ter herinnering aan paus Franciscus en zijn boodschap van vrede en broederlijke liefde' en aan het feit dat hij op deze plaats waar tussen 2003 en 2017 christenen met geweld zijn verjaagd, heeft gebeden 'voor gerechtigheid in vreedzame co-existentie en menselijke broeder- en zusterschap'. De paus leidde zijn gebed in met enkele fundamentele gedachten:

- Als God de God van het leven is – en dat is Hij – dan is het verkeerd als wij onze broeders en zusters doden in zijn naam.
- Als God de God van de vrede is – en dat is Hij – dan is het verkeerd als wij oorlog voeren in zijn naam.

– Als God de God van liefde is – en dat is Hij – dan is het verkeerd voor ons om onze broeders en zusters te haten.

Vervolgens sprak hij zijn gebed uit. Het is vrij lang, maar ik denk er toch goed aan te doen de tekst integraal in het Nederlands weer te geven:

Allerhoogste God, Heer van alle tijden en van de geschiedenis, U hebt de wereld in liefde geschapen en houdt nooit op uw zegeningen over uw schepselen uit te storten. Vanaf de overzijde van lijden en dood, voorbij aan alle verleiding tot geweld, onrechtvaardigheid en onrechtmatig gewin, begeleidt U uw zonen en dochters met de tedere liefde van een Vader.

Toch hebben wij, mensen, vaak uw aanwijzingen voor vrede en harmonie vergeten, uw gaven geminacht en ons laten meeslepen door al te wereldse zorgen. Wij waren uitsluitend bezorgd om onszelf en onze kleine belangen. Onverschillig voor U en voor anderen hebben wij de poort naar de vrede versperd. Wat de profeet Jona over Nineve hoorde zeggen, herhaalde zich: de verdorvenheid van de mensen steeg op naar de hemel (vgl. Jona 1,2). Wij hebben geen zuivere handen naar de hemel opgeheven (vgl. 1 Timoteüs 2,8), maar van de aarde rees opnieuw de schreeuw omhoog van onschuldig bloed (vgl. Gen. 4,10). In het boek Jona hebben de inwoners van Nineve acht geslagen op de woorden van uw profeet en in hun berouw redding gevonden. Heer, wij vertrouwen U nu de vele slachtoffers toe van de haat van mens tegen mens. Ook wij smeken U om uw vergeving en bidden U om de genade van het berouw: *Kyrie eleison! Kyrie eleison! Kyrie eleison!*

(Kort moment van stilte)

Heer onze God, in deze stad zien wij twee tekenen van het eeuwige menselijke verlangen nabij te zijn aan U: de Al-Nouri moskee met haar Al-Hadba minaret, en de Kerk van Onze Lieve Vrouw van het Uur, waarvan de klok al meer dan een eeuw de voorbijgangers eraan herinnert dat het leven kort is en de tijd kostbaar. Leer ons beseffen dat U ons uw plan van liefde, vrede en verzoening hebt toevertrouwd en ons hebt opgedragen het uit te voeren in onze tijd, in de korte tijdspanne van ons aardse leven. Laat ons inzien dat alleen op die manier, door het onmiddellijk in praktijk te brengen, deze stad en dit land weer kunnen worden opgebouwd en de door verdriet verscheurde harten kunnen worden geheeld. Help ons onze tijd niet te verdoen met het bevorderen van onze zelfzuchtige belangen, hetzij als individu hetzij als groep, maar uw liefdevolle plan te dienen. En wanneer wij afdwalen, geef dan dat wij luisteren naar de stem van de waarachtige mannen en vrouwen van God en ons op tijd bekeren, opdat wij niet opnieuw worden overspoeld door vernietiging en dood.

Aan U vertrouwen wij allen toe wier aardse leven werd afgesneden door de gewelddadige hand van hun broeders en zusters; wij bidden U ook voor hen die hun broeders en zusters dit kwaad hebben aangedaan. Mogen zij berouw tonen, geraakt door de kracht van uw barmhartigheid.

Geef hun, Heer, de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen. Dat zij rusten in vrede. Amen.

De algemene overste van de dominicanenorde, Gerard Francesco Timoner, schreef samen met zijn socius, Alain Arnould, in een brief aan de Dominicaanse Familie in

Irak dat zij in de Santa Sabina in Rome zouden bidden dat dit bezoek zal leiden tot ontmoetingen die bijdragen aan het leggen een nieuw fundament van verzoening en duurzame vrede in een land dat zozeer getekend is door geweld. Zij citeren de paus in zijn encycliek *Fratelli tutti*, waarin deze bidt dat God ons hart voorbereidt op de ontmoeting met onze broeders en zusters, zodat we onze verschillen van mening, taal, cultuur en godsdienst kunnen overwinnen:

Laten we Hem vragen om ons hele wezen te zalven met de balsem van de barmhartigheid die wonden geneest die veroorzaakt zijn door fouten, misverstanden en geschillen. Laten we Hem om genade vragen om ons uit te zenden in nederigheid en zachtmoedigheid langs de veeleisende maar vruchtbare wegen van het zoeken naar vrede (no. 254).

Een gebed dat ik voor ons Huis van Dominicus graag overneem.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus